

| A tiszthelyettesképzés tíz éve

Fennállásának tízéves jubileumát ünnepli a Büntetésvégrehajtás Tiszthelyettesképző Iskolája. 1976 nyarán született meg a döntés, mely szerint önálló bv. iskolát kell létrehozni. Ezt követően 1976. október 1-jén kinyitotta kapuit Vácott a volt bv. kórház épületében, melyet átalakítottak az oktatás céljaira, a tiszthelyettesképző iskola. Létesítését feszítő kényszer szülte. A kiképzetlen állomány létszáma jelentősen megnövekedett, az addigi alapfokú képzési formák a büntetésvégrehajtás fejlődő igényeit nem tudták kielégíteni se a kívánt szinten, se a kívánt mennyiségben.

A BM Alapfokú Rendőriskolán — ahol 1960—1976 között a bv. állomány alapfokú szakmai képzése is folyt — iskoláztatási igényeinknek csupán 25—30%-át tudtuk megvalósítani. A nagyobb intézeteknél ugyan a büntetésvégrehajtás is szervezett tanfolyamokat, ám ezek csupán kényszermegoldást jelentettek. Így került sor az immár elengedhetetlenül szükséges döntésre, mely megteremtette a képzés nélkülözhetetlen feltételeit.

Az 1975 végén kiadott új állományszervezési táblázat hét főben határozta meg az iskola törzsállományának létszámát, a 056/1976. sz. országos parancsnoki parancs pedig az iskola működésének alapvető rendjére vonatkozóan intézkedett. A képzés időtartamát egy évben határozta meg. A tanítás három hónapos bennlakásos szakasszal kezdődött, hét hónapos levelező képzéssel folytatódott, és ezt követően kellett különböző vizsgákat letenniük a résztvevőknek.

Közel hatszázan végezték el így ezt az iskolát, melynek célját a bv. országos parancsnok által jóváhagyott tanterv a következőképp fogalmazta meg: „Az iskolára vezényelt hallgatóknak szolgálati feladataik ellátásához olyan szakmai és politikai ismeretek nyújtása, amely elősegíti a büntetések és intézkedések végrehajtása során a szocialista törvényesség betartását, a büntetésvégrehajtási munka szakszerű és kulturált végzését, a képesítési követelményekben meghatározott szint teljesítését”.

A fenti cél elérése mind az iskola tanáira, mind a hallgatókra komoly feladatot rótt, hiszen a követelmények egyre növekedtek. A Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága, a bv. intézetek vezetői azt várták az iskolától, hogy a képzés befejeztével a hallgatók biztosítani tudják a büntetésvégrehajtási intézetek rendjét és fegyelmét, hogy alkalmassá váljanak a fogvatartottak őrzésére, felügyeletére, nevelésére, munkáltatására, ugyanakkor meg tudják előzni és fel tudják számolni a rendkívüli eseményeket is, azaz legyenek képesek az intézet védelmével kapcsolatos valamennyi teendő végrehajtására. Az iskolán megszerzett ismeretanyag, a kialakult jártasságok és megszilárdult készségek pedig tegyék lehetővé a végzett hallgatók politikai és szakmai továbbképzését, önképzését, valamint továbbtanulását a magasabb szintű szakiskolákon.

Az idők során azonban a képzési rendszer hiányosságai egyre inkább szembeüttek. A három hónapos bennlakásos képzést a hallgatók próbaidős szolgálatuk közepén, sokan közvetlenül kinevezésük után kezdték el. Amikor pedig megismerték a büntetésvégrehajtást elvben és gyakorlatban, sokan leszerelésüket kér-

ték. Gondot okozott az is, hogy az átalakított épület csak az oktatást és a kollégiumi elhelyezést tette lehetővé. A hallgatók szabadidejüket akkortájt még nem tudták hasznosan eltölteni, mert még nem voltak az iskolában sport- és kultúrtermek.

A képzési rendszer megváltoztatását az iskola javasolta. Ez a változás a 0130/1979. sz. országos parancsnoki utasítással 1980. január 1-jén hatályba is lépett. A büntetésvégrehajtáshoz kinevezett valamennyi tisztet és tiszthelyettest a kinevezést követő héten az iskolára vezényelték, ahol is részt kellett vennie egy 14 napos kiképzésen. A kiképzésnek az volt a célja, hogy az újonnan kinevezettek elsajátítsák a szolgálatba állításukhoz szükséges alapvető szakmai ismereteket. Korábban e feladatot az intézetek végezték. Az iskolai körülmények egységesebb és magasabb követelményeket támasztottak, a felkészülést hatékonyabbá tették és a kinevezés meg a szolgálatba állítás közötti időt lerövidítették.

A képzési idő — a kiképzésben részt vettek véglegesítését követően — a bennlakásos tíz hét, a levelező tagozaton pedig tizenkét hónap volt. Míg az előbbire az őrszolgálati állomány tagjai kerültek, addig az utóbbira a többi szolgálati ágakhoz kinevezettek. Az új képzési rendszerben jelentősen csökkent a képzetlen állomány. A résztvevők már bizonyos szakmai tapasztalatok birtokában teljesítették a tantervi előírásokat, így magasabb követelményeket lehetett állítani velük szemben. Ez a gyakorlati ismeretekre épülő oktatás kevésbé volt időigényes, mint a megelőző rendszer, ugyanakkor hatékonyabbá vált.

Az oktató-nevelő munka feltételrendszerét javítandó, a büntetésvégrehajtás vezetése lehetővé tette az iskola felújítását. Az elavult, korszerűtlen épületszerkezeti elemeket kicserélték, korszerű lakószobákat, tantermeket alakítottak ki, és sor került tornaterem meg sportpálya létesítésére is. Őrszolgálati kabinet és szaktanterem, korszerű filmvetítő és zárláncú videoberendezés, valamint közművelődési könyvtár kialakítása félmjelzi a fejlődést. Csak zárójelben említem, hogy a felújítási munkák a tervezettnél hosszabb időt vettek igénybe, a képzés közel nyolc hónapig szünetelt, a képzetlen állomány létszáma sajnálatos módon ismét megnőtt.

Aztán megint változott a tömegpolitikai oktatás követelményrendszere. Az iskola elvégzése sem jelentett alapfokú politikai végzettséget. A magas szintű jogszabályok előírásai, a bővülő elvárások a büntetésvégrehajtási munkával szemben szükségessé tették az alapfokú képzési rendszer továbbfejlesztését. Ennek mai formáját a 058/1984. sz. országos parancsnoki parancs határozta meg. Az iskola nevének megváltoztatását is ez a parancs döntötte el. A Bv. Alapfokú Iskola új, megtisztelő, az iskola által végzett feladatokat jobban tükröző elnevezésre tett szert: az IM Büntetésvégrehajtás Tiszthelyettesképző Iskolája lett.

Az új képzési rendszerben a 14 napos kiképzés változatlan maradt. A bentlakásos nappali képzés időtartama 5 hónapra nőtt, a levelező képzés időtartama pedig 10 hónapra csökkent. Az iskolában történik a polgári állományú dolgozók bv. alapismereti képzése is. Az új tanterv tartalmazza mindazon ismereteket, melyek alapul szolgálhatnak a kulturált, szakszerű szolgálatellátáshoz.

Mindezekon túl az iskola kiemelt feladata lett a sorkatonai állományból kinevezett tiszthelyettesek és tisztetek növelt időtartamú szakmai képzése. A Honvédelmi Bizottság engedélyéből adódóan ez a képzési forma továbbra is az iskola feladata lesz. Nálunk történik a bv. tartalékos állományának folyamatos kiképzése, valamint továbbképzése is. Az iskola teljesítőképességét mindezek a feladatok teljesen kitöltik.

Az új tantervben fontos szerepet játszanak a politikai, a katonai-karhatalmi, az őrszolgálati és a nevelési tantárgyak. Ezek jogi alapvetést biztosító tárgyakra épülve garantálják, hogy a hallgatók valóban hozzájutnak az alapfokú politikai

és szakmai ismeretekhez. Ezen túlmenően speciális katonai-karhatalmi tudnivalókat sajátítanak el, és megfelelő szintű jártasságokra, készségekre tesznek szert.

Az őrszolgálati ismeretek tantárgy anyagának nemcsak az elméletét tanulják meg a hallgatók, hanem a korszerű biztonságtechnikai eszközök használatáról gyakorlati tapasztalatokat is szereznek. Így alkalmassá válnak a bv. intézetek védelmére, a rendkívüli események megelőzésére és felszámolásukkal kapcsolatos feladatok szakszerű végrehajtására.

A nevelési ismeretek tananyag elsajátítása során a hallgatók megismerkednek a fogvatartottak nevelésével kapcsolatos pedagógiai alapfogalmakkal, a büntetésvégrehajtási nevelés irányelveivel, feladatrendszerével, megvalósítási programjával. E tudnivalók megalapozzák azt a célkitűzést és elrendelő gyakorlatot, mely szerint a fogvatartottak nevelését a bv. intézetek személyi állománya mint nevelő közösség kell hogy végezze.

A konkrét szakmai és elméleti képzésen túl az iskola fel kell hogy vértesse hallgatóit kellő pszichikai érzékkel is a büntetésvégrehajtási munkára, hogy a kialakuló hivatástudat tartós alapokon nyugodjék. Ennek érdekében az iskolán folyó képzésnek szerves része a hallgatók nevelése. Ezt alapvetően az osztályfőnökök irányítják, de hasonló cél hatja át az egyes képzési csoportok szerint összeállított kulturális programokat, szabadidős tevékenységeket.

Úgy véljük, tevékenységünk jól szolgálja a hallgatók személyiségfejlesztését, általános műveltségének emelését, és tartós kötődésük kialakítását a büntetésvégrehajtási testülethez, munkához. Az iskola személyi és tárgyi feltételei lehetővé teszik, hogy az alapfokú képzés eredményes és színvonalas legyen. Az oktató törzs tagjai sokéves szakmai gyakorlattal és tapasztalattal, és természetesen megfelelő iskolai végzettséggel rendelkeznek. A hallgatók elhelyezési és ellátási körülményei az oktatást szolgáló berendezések és felszerelések a mai kor követelményeinek színvonalán állnak. Mindez lehetővé teszi, hogy a kívánt cél megvalósuljon, hogy az iskolán folyó tevékenység megfeleljen az elvárásoknak.

Az iskola szűkebb környezetének, Vác városának szerves részévé vált. Jó kapcsolatot alakított ki a város politikai és gazdasági vezetésével, társadalmi szervezeteivel, valamint az ellátását biztosító Váci Bv. Intézettel. A Váci Híradástechnikai Anyagok Gyára az iskola fennállásának 10. évfordulójára csapatzászlót adományozott, ez is bizonyítja, hogy munkánkat elismerik a város dolgozói.

Az iskolán folyó oktató-nevelő munka hatékonyságának növelése érdekében a Bv. Országos Parancsnokság szakosztályaival, a bv. intézetekkel, a büntetésvégrehajtás közép- és felsőfokú tanintézményeivel tovább kell erősíteni, mélyíteni a kapcsolatokat.

Munkánkat az országos parancsnok elvtárs 0113/86. sz. intézkedése komolyan segíti azzal, hogy jobb tanulmányi eredmények elérésére ösztönzi az alapfokú képzésben résztvevőket.

A fent említett változások lehetővé teszik, hogy a büntetésvégrehajtási tiszt-helyettesek és tisztessék alapfokú képzése eredményes és színvonalas legyen; hogy olyan jól felkészült hallgatók kerüljenek ki az iskolából, akik élethivatásuknak tekintik a büntetésvégrehajtási munkát, akik alkalmasak a testület előtt álló, egyre növekvő feladatok szakszerű ellátására, akikre számíthat a jövő büntetésvégrehajtása.

Zibrinyi Károly